

ЛОКАЛЬНІ ВІЙНИ ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ НА БЛИЗЬКОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ І ЇХНІЙ ВПЛИВ НА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В РЕГІОНІ

Лавер Олександр Георгійович

кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород
E-mail: oleksandr.laver@uzhnu.edu.ua
Scopus Author ID: 57205291987
Researcher ID: G-1589-2019
<http://orcid.org/0000-0001-9493-4119>

Матяшовська Беата Олександрівна

старший викладач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород
E-mail: beata.matyashovska@uzhnu.edu.ua
Researcher ID: G-1577-2019
<http://orcid.org/0000-0002-5944-9748>

Шумило Наталія Ярославівна

старший викладач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород
E-mail: natalia.shumilo@uzhnu.edu.ua
Researcher ID: G-1639-2019
<http://orcid.org/0000-0002-4463-8132>

В пропонованій публікації розглядається питання статистики втрат населення країн Близького та Середнього Сходу в результаті воєн, військових, етнічних та релігійних конфліктів упродовж 2017 – 2020 рр., та їхній вплив на міграційні процеси у країнах регіону за вказаний проміжок часу. Дана публікація є продовженням наших досліджень із вказаної проблематики за період 2001 – 2016 рр., які були проведені нами в попередніх роботах. В пропонованій публікації порівнюються людські втрати країн Близького та Середнього Сходу з аналогічними втратами населення країн пострадянського простору, країн Євросоюзу, та Американського континенту упродовж 2001 – 2020 рр. Показано, що величезна кількість біженців та внутрішньо-переміщених осіб у країнах Близького та Середнього Сходу є наслідком воєн та конфліктів, які десятиріччями велися у країнах цього регіону. В пропонованій публікації вивчається динаміка чисельності основних груп біженців з регіону: палестинських, сирійських, афганських біженців, та біженців з Ємену за досліджуваний період часу. Вивчається також проблема гастарбайтерів у країнах регіону, у тому числі українських заробітчан в Ізраїлі. Наводяться дані про чисельність біженців з Близького та Середнього Сходу у країнах Євросоюзу та у ряді інших держав світу. Пропонована публікація включає в себе наступні підрозділи: порівняльний аналіз людських втрат у війнах і конфліктах XXI століття (2001 – 2020 рр.) по країнах пострадянського простору, державах ЄС та Америки, і країн Близького та Середнього Сходу, уточнені дані стосовно чисельності палестинських, сирійських, афганських біженців, та біженців з Ємену за досліджуваний період часу, їхнє розміщення у країнах регіону. А також: чисельність внутрішньо-переміщених осіб у країнах регіону, взаємовідносини біженців з корінним населенням та урядами приймаючих країн, питання іноземних гастарбайтерів у країнах регіону, статистичні дані стосовно чисельності біженців з країн Близького та Середнього Сходу.

Ключові слова: країни Близького та Середнього Сходу, біженці, внутрішньо-переміщені особи, війни, військові втрати, втрати цивільного населення, нижня, середня та верхня оцінки втрат, міграційні процеси, гастарбайтери, українські заробітчани.

Метою пропонованої публікації є уточнення чисельності основних груп біженців та внутрішньо-переміщених осіб по країнах Близького та Середнього Сходу за період 2001 – 2020 рр., а також їхній вплив на міграційні процеси у країнах Середземномор'я та Європейського Союзу за досліджуваний період часу. **Завдання**, які поставили автори пропонованої публікації були наступними: - поширити результати наших досліджень на 2017 –

2020 роки; - уточнити чисельність біженців, внутрішньо-переміщених осіб, та гастарбайтерів у країнах Близького та Середнього Сходу, а також українських заробітчан в Ізраїлі за період 2017 – 2020 рр.; - дослідити вплив воєн та військових конфліктів, які ведуться у регіоні на розвиток міграційних процесів у країнах Середземномор'я, і в першу чергу у державах Євросоюзу за 2017 – 2020 роки. Вказані вище мета та завдання, стали теоретичною основою

пропонованої публікації. Одержані в публікації результати можуть бути уточнені шляхом подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Втрати населення країн Близького та Середнього Сходу у війнах і конфліктах ХХ століття проаналізовані у монографіях [Лавер, 2002] та [Ерліхман, 2004]. У ХХІ столітті втрати населення держав регіону, які і надалі залишалися театром активних бойових дій, та пов'язані з цим проблеми біженців та внутрішньо-переміщених осіб, вивчалися у монографії [Лавер, 2018]. Деякі статистичні дані з цього питання наведені також у публікації [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019]. Проте, зауважимо, що відповідні статистичні дані за досліджуваний

проміжок часу розкидані по великій кількості інтернет – ресурсів. З цієї причини, зведення усіх цих даних до купи з метою якнайкращого висвітлення досліджуваної проблеми, є актуальним завданням.

Виклад основного матеріалу.

Статистична Таблиця 1, складена нами на основі аналізу відкритих джерел, як вітчизняних так і зарубіжних, а також даних монографії [Лавер, 2018, с. 684–685, 688], та публікацій [Лавер, О., Лавер, В., Науковий вісник, 2020], [Лавер, О., Лавер, В., Міжнародний Науковий Вісник, 2020], [Лавер, Геополітика України, 2020] дає детальну інформацію щодо інтенсивності бойових дій у країнах Близького та Середнього Сходу порівняно з іншими регіонами нашої планети:

Таблиця 1. Втрати народонаселення у війнах і конфліктах по деяких регіонах Земної кулі за 2001 – 2020 роки.

№ N п/п	Назва регіону	Нижня оцінка втрат	Середня оцінка втрат	Верхня оцінка втрат	Військові втрати
1.	Країни пострадянського простору	33 177	36 079	48 055	23 492
2.	Країни Євросоюзу	1 006	1 156	1 317	183
3.	Країни Американського континенту	37 099	43 229	45 628	20 558
4.	Країни Близького і Середнього Сходу	997 877	1 308 424	1 544 867	771 400

Якщо вести мову про середні оцінки втрат, то тільки за період 2011 – 2019 років жертвами громадянської війни у Сирії стало 549 251 чоловік, у Іраку за цей же період часу загинуло 132 359 чоловік, за період 2015 – 2019 років жертвами громадянських воєн у Афганістані та Ємені стали відповідно 147 616 і 152 072 чоловік, що багатократно перевищило, як випливає з вищенаведеної таблиці, втрати народонаселення інших регіонів нашої планети.

Наслідком згадуваних воєн і конфліктів стали багатомільйонні маси злиднених людей – біженців та внутрішньо-переміщених осіб (ВПО). На кінець 2019 року у світі нараховувалося 79,5 млн. людей, які вимушено покинули свої домівки, включаючи 45,7 млн. ВПО, 26 млн. біженців, та 4,2 млн. шукачів притулку [Figures at a Glance – UNHCR, 2020]. Не дивно, що через постійні війни найбільш чисельні групи біженців зосереджені саме у досліджуваному

регіоні. Це – палестинські біженці, які знаходяться у вигнанні 72 роки, біженці з Афганістану – у вигнанні 42 роки, біженці з Сирії та Ємену, і т. д. Не меншою є й кількість ВПО по країнах, де проходять бойові дії. Багатомільйонні маси злиднених та розлючених людей не тільки підривають стабільність приймаючих держав, у яких вони знаходяться, та 'висять' важкою ношею на організаціях ООН, на зразок УВКБ ООН та БАПОР, але і є прямою загрозою для країн ЄС, куди з країн регіону в пошуках кращої долі щороку направляються тисячі біженців та нелегальних мігрантів.

1. Розміщення біженців. Реальністю ХХІ століття є той факт що переважна кількість біженців розміщується у країнах, які розвиваються, а не у розвинутих державах. Якщо перейти на мову відсотків, то ситуація по окремих роках виглядатиме так [Лавер, 2018, с. 439], [84% беженцев, 2019]:

Таблиця 2. Розміщення біженців по розвинутих країнах та країнах що розвиваються (у %).

№п/п	Назва держав	2002	2013	2015	2019
1.	Країни, що розвиваються	70	86	90	84
2.	Розвинуті країни	30	14	10	16
3.	Загалом	100	100	100	100

Стосовно країн Близького та Середнього Сходу, дані наведеної вище таблиці слід розуміти так, що переважна більшість біженців від воєн та конфліктів осідає в сусідніх країнах та у державах регіону. Розглянемо основні групи біженців.

1.1. Палестинські біженці. Арабо-ізраїльські війни ХХ – ХХІ століть мали катастрофічні наслідки для палестинського народу, який у їх результаті

перетворився на народ-біженця. Так, на кінець 2019 року палестинців нараховувалося усього 13,35 млн. чоловік, з них 5,039 млн. (37,75%) – мешкало у державі Палестина, 1,597 млн.(11,96%) – в Ізраїлі, 5,986 млн. (44,84%) – у інших арабських країнах, та 727 000 (5,45%) – в інших країнах світу [REPORT: Over 13 Million, 2019]. Стосовно кількості палестинських біженців, то вважається, що їх є 5,9

млн. чоловік, причому з цього числа 5,3 млн. перебувають під опікою організації БАПОР (англійською UNRWA), а решта – під опікою УВКБ ООН (англійською UNHCR) [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 149], [В мире порядка, 2018]. Уточнені дані говорять про 5,6 млн. палестинських біженців які знаходяться під опікою БАПОР на кінець 2019 року [Figures at a Glance – UNHCR, 2020], хоча називається і більш висока цифра – 7,2 млн. палестинських біженців [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 149]. Практично 100% палестинських біженців проживають у сусідніх країнах, у тому числі 39 % у Йорданії, 24,4% у Секторі Газа, 17% на Західному Березі, 10,5% в Сирії та 91% у Лівані [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 149]. Близько третини біженців проживають у 61 таборі для біженців [Лавер, 2018, с. 452], причому багато з цих таборів перетворилися фактично на міста. Так, у таборі Джабалія (Західний Берег) мешкало 110 тис. біженців, у таборі аль – Бакаа (Йорданія) – 104 тис. (за іншими даними 300 тис.) біженців, і т. д. [Лавер, 2018, с. 530]. Рівень життя палестинських біженців є вкрай низьким. Наприклад, у Секторі Газа 77% біженців живуть в умовах бідності, а рівень безробіття серед молоді складає понад 70% [Лавер, 2018, с. 149]. Все це штовхає палестинців у обійми до ісламських екстремістів, що у свою чергу підвищує напруженість у країнах регіону. Той факт, що палестинські біженці знаходяться понад 72 роки в умовах вигнання, і третина їхньої кількості проживає в таборах для біженців, має наслідком їхню маргіналізацію, що у свою чергу виступає дестабілізуючим фактором у регіоні.

1.2. Сирійські біженці. Динаміка чисельності сирійських біженців за період 2011 – 2018 рр. була досліджена нами у монографії [Лавер, 2018, с. 534–536], та у публікації [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 149]. У 2016 році 95% сирійських біженців проживали у сусідніх країнах, або в країнах регіону [Лавер, 2018, с. 536], а на початку 2020 року кількість сирійських біженців становила 6,7 млн. чоловік, причому 93,7% жили в сусідніх країнах [Syria refugee crisis, 2020]. Можна припустити що наведені відсотки та кількість сирійських біженців є ще вищими, оскільки близько 500 000 біженців з Сирії, які не мають такого статусу проживають у Саудівській Аравії [Syria's refugees feel, 2015], та така ж кількість сирійських біженців, також без статусу, проживають у країнах Перської затоки [Syrian refugees, 2016]. Ці країни не підписали Конвенцію ООН про статус біженців у 1951 році – тобто не мають ніяких юридичних зобов'язань щодо них. Сирійських біженців вони називають 'арабськими братами і сестрами, які зазнали нещастя (лиха)' [Syria's refugees feel, 2015]. Частина сирійських біженців, як і палестинських, проживають у спеціальних таборах. Наприклад, з понад 670 000 сирійських біженців, які зареєстровані у Йорданії УВКБ ООН, близько 19% живуть у таборах [10 Facts about, 2019]. Табір Zaatarі, у якому проживає 78 000 біженців, фактично є містом [10 Facts about, 2019]. Загалом, у Йорданії є 3 табори для сирійських біженців, у яких проживає 140 000 чоловік, у Туреччині в 22 таборах проживає 220

000, а у Іраку у 40 таборах проживає 90 000 біженців з Сирії [Syria refugee camps, 2020]. Положення сирійських біженців, особливо у таборах є таким же важким, як і положення палестинських біженців.

1.3. Біженці з Афганістану. У 2020 році, з 2,7 млн. зареєстрованих УВКБ ООН афганських біженців, на території сусідніх держав – Пакистану та Ірану, проживало 90% їх числа [Глава ООН, 2020], [Figures at a Glance – UNHCR, 2020]. Насправді, з урахуванням незареєстрованих, число біженців з Афганістану є набагато більшим. Так, у 2018 році, згідно даних уряду Афганістану нараховувалося 5,6 млн. біженців з цієї країни, а з урахуванням мігрантів – 7 234 531 чоловік [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. Тому, наведений вище відсоток 90%, насправді є вищим. Наприклад, у 2010 році, на території Пакистану та Ірану перебувало 96,9% афганських біженців, з них 34% мешкали в Ірані, та 62,9% – в Пакистані [Лавер, 2018, с. 537]. Як і у випадку з палестинськими, або сирійськими біженцями, значна частина афганських біженців (у Пакистані понад 37%) проживала у таборах для біженців [Лавер, 2018, с. 452]. Наприкінці 2019 року в Ірані нараховувалося 1 млн. зареєстрованих та 1,5 – 2 млн. незареєстрованих біженців з Афганістану, у Пакистані – 1,4 млн. зареєстрованих та 1,18 – 1,28 млн. незареєстрованих біженців [Field Listing, 2020]. Після Пакистану та Ірану найбільша за чисельністю громада афганських біженців була зареєстрована в Туреччині – 170 000 осіб у 2020 році [Field Listing, 2020].

1.4. Біженці з Ємену. З'явилися після 2015 року, коли у країні розгорілася громадянська війна, ускладнена втручанням у неї військ Саудівської Аравії та просаудівської коаліції. У 2018 році нараховувалося 190 352 біженців з цієї країни [Yemen emergency, 2018].

1.5. Біженці з Іраку. Донедавна були чисельною групою біженців у регіоні. Наприклад, у 2007 році нараховувалося загалом 2 527 090 біженців з Іраку, з них 87,61% мешкали у сусідніх державах, 5,54% – у державах регіону (загалом 93,15 %), а 2,01% у країнах ЄС [Лавер, 2018, с. 533]. Після того, як з країни були виведені війська проамериканської коаліції, і Ірак був оголошений безпечною державою, біженців попросили додому. Вже у 2013 році у сусідніх країнах залишилося 211 116 іракських біженців [Лавер, 2018, с. 534]. Певна їх кількість у регіоні залишається і дотепер: 28 268 у Ірані (2018), 15 699 у Сирії, (2018), 142 000 у Туреччині (2020), 6 752 у Єгипті (2020), 67 266 в Йорданії (2020) [Field Listing, 2020].

1.6. Біженці з африканських країн у Ізраїлі. Еміграція біженців з Африки до Ізраїлю активно проходила упродовж 2006 – 2013 рр. Станом на грудень 2013 року в Ізраїлі було 64 000 біженців, яких влада країни вважала трудовими мігрантами [Незаконна імміграція з Африки, 2019]. Більшість – 90% походили з Еритреї та Судану, а решта 10 % – з інших африканських країн, в основному з Кенії, Сомалі, Чаду, і т.д. [Незаконна імміграція з Африки, 2019]. Внаслідок активних дій влади Ізраїлю, за період 2014 – 2018 рр. країну

залишили 20 000 мігрантів з Африки [Abdullaev, Ramin, 2018]. Якщо у 2012 році в Ізраїлі знаходилося 37 000 біженців з Еритреї [Лавер, 2018, с. 531], то у 2018 році їх залишилося 14 516 чоловік [Field Listing, 2020], хоча до остаточної депортації усіх нелегалів з Африки, які би хотіли одержати статус біженця в Ізраїлі ще далеко.

2. ВПО – тобто внутрішньо-переміщені особи, це громадяни даної країни, які внаслідок бойових дій втратили житло та засоби для існування, стали біженцями у власній країні, але її територію не покинули. Їхня чисельність у країнах регіону є вражаючою: в Афганістані – 1,9 млн. чоловік (2019) [UNHCR urges greater support, 2019], в Сирії – 6,1 млн. (2020) [Syria refugee crisis explained, 2020], в Туреччині – 1,097 млн. (2018), у Ємені – 3 647 250, на Західному березі та у Секторі Газа – по 238 тис. (2018), в Іраку – 1 414 632 (2019), в Лівані – 11 тис. (2018) [Field Listing, 2020].

3. Взаємовідносини біженців з корінним населенням та органами державної влади країн регіону. Зрозуміла річ, що маючи першочерговим завданням облаштування і забезпечення власних ВПО, приймаючі держави регіону зовсім не раді додатковим сотням тисяч, і навіть мільйонам голодних ротів – біженців з інших країн, тим більше, що забезпечення біженців знову таки лягає на плечі приймаючих держав. Ситуація з біженцями у країнах регіону упродовж 2001 – 2016 рр. була нами детально проаналізована у монографії [Лавер, 2018, с. 460–470, 487–500]. З того часу, а саме за період 2017 – 2020 рр. положення зовсім не покращилося. **По-перше**, як і раніше, утримання біженців на своїй території обходиться у 'солідну копійчку' приймаючим державам, оскільки допомога з боку міжнародних організацій є вкрай недостатньою. Наприклад Туреччина, за словами її Президента Р. Ердогана витратила на утримання біженців 40 млрд. доларів [Ердоган заявив, 2020], які за інших обставин могли би бути перенаправлені на інші цілі. Ердоган додав, що обіцяних 6 млрд. євро протягом 2019 року на утримання біженців, Туреччина від країн ЄС, які обіцяли передати цю суму через міжнародні організації, так і не отримала [Ердоган заявив, 2020]. **По-друге**, поява величезної кількості біженців дестабілізує місцевий ринок праці, оскільки біженці, згоджуючись на всі умови роботодавців, фактично відбирають у місцевих жителів робочі місця, що має наслідком часті сутички та бійки між ними та біженцями. Влада приймаючих держав з свого боку намагається полегшити життя біженців. Так, за період 2016 – 2019 рр., уряд Йорданії видав 100 000 дозволів сирійським біженцям на роботу у країн [10 Facts about, 2019]. Але, якщо врахувати, що кількість сирійських біженців перевищує 670 000 чоловік [10 Facts about, 2019], то це зовсім небагато. Інші країни світу зовсім не бажать переважувати свої ринки праці зайвими робітниками. Тому, наприклад у 2019 році, у 'третій' країні вдалося переселити тільки 107 800 біженців [ООН: за 10 лет, 2020]. Вказані причини штовхають біженців у кримінальний сектор економіки приймаючих держав. **По-третє**, велика кількість біженців у приймаючих

держав деформує демографічну структуру цих країн. Наприклад, у Лівані сирійські та палестинські біженці склали понад 30% населення країни [Lebanon – Factsheet, 2020]. Вказаний відсоток у Йорданії є ще більшим. Наприклад, у Йорданії у 2020 році нараховувалося 2 242 579 палестинських біженців, 656 103 зареєстрованих сирійських біженців [Field Listing, 2020], та 90 000 біженців з інших країн [World Report 2020]. Реальна кількість біженців є ще вищою. Так, наприклад, кількість сирійських біженців, як зареєстрованих, так і незареєстрованих у Йорданії, за деякими оцінками становила 1,3 млн. чоловік [Conor de Lion, 2020]. **По-четверте**, попри те, що їм надано притулок, біженці налаштовані, як правило опозиційно, а у багатьох випадках вороже до керівництва приймаючих держав. Наприклад, палестинські біженці ще у 1971 році зробили невдалу спробу захопити владу у Йорданії, у 1990 – 1991 рр. підтримали президента Іраку С. Хусейна під час захоплення ним Кувейту, за що потім були масово вигнані з країни, після початку громадянської війни у Сирії у 2011 році вони виступили проти режиму Б. Асада, і т. д. Тобто, з точки зору керівництва приймаючих держав біженці у їхніх країнах – це важка ноша, від якої необхідно якнайшвидше позбавитися.

4. Питання депортації біженців. Повернення біженців додому є дуже складною проблемою. Якщо у 1990 – ті роки додому щороку поверталось у середньому 1,5 млн. біженців, то за останнє десятиріччя це число впало до 385 000 щороку [Шелудкова, 2020], а за 2019 рік склало 317 000 чоловік [ООН: за 10 лет, 2020]. До того ж біженці зовсім не прагнуть повертатися у приймаючих країн до своїх рідних домівок. Опитування, проведене ООН ще у 2013 році показало, що 83% афганських біженців не виявили ніякого бажання повертатися додому [Лавер, 2018, с. 537]. Натомість, уряди Пакистану та Ірану організували їхню примусову репатріацію. За період 2001 – 2018 рр. було репатрійовано 7 169 753 афганських біженців, проте 72% з цього числа знову полишили Афганістан [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. Цікавим є те, що з наведеної цифри примусових репатріантів, нараховувалося тільки 3 265 репатріантів з європейських та арабських країн [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. Аналогічною є й ситуація з сирійськими біженцями. З 6 985 282 біженців на кінець серпня 2018 року, додому побажали повернутися тільки 24,51% їх числа, тобто 1 712 234 чоловік [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. Цікавим також є те, що з сусіднього Лівану повернутися додому побажало 91,09% сирійських біженців, які знаходилися у цій країні, з Туреччини – тільки 8,38%, а з Німеччини – 32,75% сирійських біженців [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. Іншими словами, чим краще живеться біженцям у тій чи іншій приймаючій державі, тим меншим є їхнє бажання повертатися у рідні краї, де нічого доброго їх не чекає. Реальністю сьогодення у країнах регіону стало взаємне розміщення біженців у сусідніх державах. Як ми згадували вище, у Пакистані у 2019 році

нараховувалося 1,4 млн. зареєстрованих та 1,18 – 1,28 млн. незареєстрованих біженців з Афганістану [Field Listing, 2020]. І у той же час, на території Афганістану у 2020 році знаходилося під юрисдикцією УВКБ ООН 72 065 біженців з Пакистану, які втекли від бойових дій на півночі цієї країни [Country – Afghanistan, 2020]. У 2018 році нараховувалося 190 352 біженців з Ємену, а також 280 692 біженців з інших країн у Ємені [Yemen emergency, 2018], у першу чергу 253 755 біженців з Сомалі (2020) [Situation Horn of Africa, 2020]. І у той же час, на території Сомалі налічувалося 13 153 біженців з Ємену (2019) [Field Listing, 2020]. Враховуючи той факт, що вказані країни зруйновані кровопролитними громадянськими війнами, а згадувані категорії біженців знаходяться під опікою УВКБ ООН, приходимо до висновку, що мінімальні пайки, які видає біженцям ця міжнародна організація, все ж краще, аніж голодне життя на батьківщині, а тому повертатися додому цим біженцям немає ніякого резону.

5. Біженці з регіону у країнах Євросоюзу та у інших країнах світу. Не маючи ніяких перспектив у регіоні, біженці з держав Близького та Середнього Сходу, у прямому смислі цього слова розбігаються по інших державах світу. Так, біженці з Афганістану просили притулку в 2004 році у 72 країнах світу, у

2013 році – у 82, а у 2015 році – у 92 країнах світу [Лавер, 2018, с. 538]. У 2006 році біженці з Іраку були зафіксовані у 70 – ти країнах світу [Лавер, 2018, с. 439], а у 2018 році сирійські біженці добивалися надання їм статусу біженця у 45 країнах світу [Лавер, Матяшовська, Шумило, 2019, с. 148]. У тому ж році близько 500 біженців з Ємену попросили притулку у Південній Кореї [S.Reach, Tomothy, 2018], і т. д. Тут потрібно уточнити, що просять притулку в інших країнах ті з біженців, кому це дозволяють робити їхні статки. Наприклад, за переправлення 1 біженця з Афганістану до Європи контрабандисти просили 8 000 доларів США, а до країни призначення платилося окремо: наприклад до Франції ще плюс 4 000 доларів [Закат Европы, 2018]. Інші контрабандисти за дорогу з Афганістану до Туреччини просили 1 500 євро плюс 1 400 євро до Болгарії або Сербії. За подальшу дорогу – наприклад до Угорщини біженці платили окремо [Закат Европы, 2018]. Ще приклад. Біженці з Еритреї за дорогу з Еритреї до Ізраїлю платили контрабандистам 3 500 доларів [Закат Европы, 2018]. Тобто, з урахуванням статків, таку дорогу можуть подолати далеко не всі біженці. Нижченаведена таблиця дає уяву про кількість біженців з країн Близького та Середнього Сходу у деяких державах Євросоюзу та по ЄС у цілому станом на 2018 рік [Field Listing, 2020].

Таблиця 3. Розміщення біженців з країн Близького і Середнього Сходу по державах ЄС.

Країна	Сирія	Афганістан	Ірак	Іран	Туреччина
Франція	15 822	18 534	8 131	–	11 196
Німеччина	532 065	126 018	136 463	41 150	24 036
Швеція	109 343	28 204	12 693	6 485	–
Великобританія	9 720	9 839	–	17 231	–
Інші країни	201 674	83 949	26 077	5 772	–
Загалом по ЄС	868 624	266 544	183 364	70 638	35 232

Зауважимо, що велика кількість біженців з країн Близького та Середнього Сходу створює серйозні проблеми для країн ЄС. Так, у 2018 році в одній Німеччині перебувало 1,8 млн. претендентів на надання їм статусу біженця у цій країні, включаючи тих, чиє клопотання було відхилене, а також тих, хто очікував депортації з країни, а таких було 190 000 чоловік [Число соискателей статуса, 2019]. Більшість відмов була у громадян Афганістану, Іраку та Сербії [Число соискателей статуса, 2019]. Тим не менше, у 2019 році країни ЄС надали статус біженця 295.800 мігрантам (у 2018 році було 316.200 позитивних відповідей), причому з цього числа 27% становили сирійці, 14% – афганці, а 13% – громадяни Венесуели [Figures at a Glance – UNHCR, 2020]. Цікавим є також те, що Німеччина прийняла 71% біженців з Сирії, та 41% – з Афганістану, зате Іспанія прийняла 94% біженців з Венесуели [27 стран, 2020]. На підставі цього прикладу бачимо, що Іспанія прийняла етнічно – близьких біженців, оскільки у венесуельців з іспанцями одна і та ж мова, культура і релігія, в той час, як про Німеччину цього сказати не можна. Хоча з іншого боку, тільки 20% прийнятих у Німеччині біженців мають право на безстрокове перебування у цій країні [Число соискателей статуса, 2019].

Додамо, що **Греція** та **Кіпр** є 'східними воротами' Євросоюзу, через які до країн ЄС намагаються потрапити біженці з країн Близького та Середнього Сходу. Так, Греція у 2019 році прийняла 74 910 біженців (у 2018 році – 64 795 чоловік), а Кіпр у 2019 та 2018 роках – відповідно 12 695 та 7 610 біженців [Число беженцев на Кипре, 2020]. Ці дві країни мають найвищий відсоток клопотань про надання статусу біженця серед держав ЄС: на Кіпрі 14 495 а у Греції 6 985 клопотань на 1 млн. чоловік населення [Число беженцев на Кипре, 2020].

Зауважимо, що біженці з країн Близького та Середнього Сходу, які отримали легальний статус, займають невисокі місця на 'соціальній драбині' країн Євросоюзу. Так, згідно [Успенская, 2020], у Німеччині понад 50% біженців та мігрантів з країн згаданого регіону були зайняті низькокваліфікованою працею, у той час, як середній показник серед громадян країни, які зайняті такою працею складає усього 16%. І у той же час тільки 4% біженців та мігрантів з країн Близького та Середнього Сходу були зайняті висококваліфікованою працею [Успенская, 2020].

Якщо вести мову про інші держави світу, то в **Австралії** у 2018 році перебувало 11 932 біженців з Афганістану та 10 702 – з Ірану, а у **США** – 1 198

біженців з Афганістану [Field Listing, 2020]. У 2018 році США прийняли 62 сирійських біженців, в той час як Канада усього прийняла 68 000 сирійських біженців [Todd Zoe, 2019].

В Україні, у 2019 році, не рахуючи ВПО з Криму та Донбасу, перебували біженці з понад 60 країн світу, проте їхнє число було порівняно невеликим: близько 2 600 біженців, з яких порядку 1 800 визнані біженцями, а ще близько 800 отримали статус осіб, які потребують додаткового захисту, та 6 000 чоловік, які чекали на підтвердження статусу, або оскаржували відмову про надання їм статусу біженця у суді [Бабич, 2019], [Невероятные истории, 2019]. Значна частина цих біженців походила з Сирії та Афганістану. Одержати статус біженця на Україні досить важко: наприклад, у 2018 році тільки 8 чоловік було визнано біженцями, та ще 37 чоловік визнано такими, які потребують додатковий захист [Королева, 2018].

6. Гастарбайтери у країнах Близького та Середнього Сходу. У країнах регіону, попри всі складнощі, є чимало робіт, виконувати які з задоволеннями ідуть заробітчани з інших регіонів земної кулі. Наприклад, в Йорданії у 2020 році нараховувалося 1,2 млн. нелегалів – заробітчан та 500 000 заробітчан, які працювали легально [Jordan Population, 2020]. У Лівані у 2020 році працювало 250 000 заробітчан [World Report 2020: Lebanon]. Заробітчани у цих країнах походять в основному з Шрі-Ланки, Ефіопії, Філіппін і Бангладеш. Уряди країн регіону захищають свій ринок праці від заробітчан – нелегалів. Вище ми описували дії Ізраїлю стосовно гастарбайтерів з Африки, які видавали себе за біженців. Ще один приклад. За період з березня 2017 року і по липень 2019 року уряд Саудівської Аравії депортував з країни близько 300 000 нелегальних мігрантів з Ефіопії [Record numbers of refugees and migrants, 2019].

7. Українські гастарбайтери в Ізраїлі. З'явилися у 2013 році, коли була зафіксована 1 заява громадянина України про надання йому статусу біженця в Ізраїлі [Харченко, 2019]. Станом на середину жовтня 2017 року таких заяв від громадян України вже нараховувалося 15 000 [Каташинская, 2017]. Оскільки в Україні йде війна, а українські громадяни оголошували себе біженцями з зони бойових дій, то перевірка кожної такої заяви могла тривати кілька років. У цей час громадяни України нелегально працювали в Ізраїлі. Середня заробітна плата у них складала 2 000 – 3 000 доларів у місяць, мовних проблем, оскільки роботодавці спілкувалися з українськими заробітчанами російською мовою, також не було [Таки депортация, 2017]. Оскільки велика кількість нелегальних українських заробітчан, які ніде не були зареєстровані і отже, не платили податків, підірвала ізраїльський ринок праці, уряд країни у жовтні 2017 року оголосив Україну, а також Грузію безпечними країнами. На практиці вказане рішення означало те,

що заяви від українських громадян про надання їм статусу біженця замість кількох років розглядалися протягом тижня, і у випадку невідповідності вказаним критеріям стосовно цього статусу, заявники негайно депортувалися додому. Щоправда, заяви від уродженців Донецької та Луганської областей розглядалися за окремою процедурою [Каташинская, 2017]. Вказані міри одразу дали ефект, оскільки тільки у 2018 році на Україну було депортовано 5 000 українських нелегальних гастарбайтерів, багатьох з яких розвертали назад прямо в аеропорту [Харченко, 2019]. Проте кількість українських нелегалів – заробітчан в Ізраїлі все одно залишається високою – за оцінкою посла Ізраїлю в Україні, Джоеля Ліона, порядку 20 000 чоловік станом на другу половину 2019 року [Израиль изменит процесс, 2019]. Річ у тім, що попри ізраїльські депортації, існує постійне джерело поповнення українських нелегалів у цій країні. За словами згадуваного посла Ізраїлю в Україні, Джоеля Ліона – це українські туристи яких щороку до Ізраїлю прибувало близько 100 000 чоловік [Посол назвал число, 2019]. Так от, за даними посла, з цього числа туристів, порядку 10% складають потенційні нелегали – заробітчани, яких одразу розпізнати досить важко [Посол назвал число, 2019]. В усякому випадку грошові перекази українських заробітчан з Ізраїлю перевищували грошові перекази з Італії, або з Польщі. Наприклад, у 2019 році українські заробітчани переказали додому 12 млрд. доларів, у тому числі 18% названої суми надійшло зі США, **17% – з Ізраїлю**, з Італії – 9%, а з Росії та Польщі – по 7% з загального числа надісланих коштів [12 млрд. доларів, 2020].

Висновки. В пропонованій публікації показано, що людські втрати у війнах, які велися і ведуться по країнах Близького та Середнього Сходу у ХХІ столітті, багатократно перевищують втрати у війнах і конфліктах по таких регіонах, як країни пост-радянського простору, або держави Америки, чи Євросоюзу, що, у свою чергу, має наслідком появу набагато чисельнішої армії біженців та внутрішньо-переміщених осіб, аніж у згаданих регіонах. Показано, що біженці на Близькому і Середньому Сході переважним чином розміщуються у сусідніх державах, або у державах регіону, причому їхні відносини з корінним населенням та урядами приймаючих держав є досить складними. Це все множиться на величезну кількість внутрішньо-переміщених осіб, які є наслідком воєн та військових конфліктів у регіоні, що ще більше ускладнює ситуацію, свідченням чому є міграція вихідців з цих держав до країн Євросоюзу. Держави Близького та Середнього Сходу активно захищають свій ринок праці від нелегалів – заробітчан. Це стосується також і заробітчан з України, які починаючи з 2013 року нелегально працюють в Ізраїлі, хоча в даному випадку виправити ситуацію може тільки відповідна угода між урядами України та Ізраїлю.

Список використаних джерел

10 Facts about the Syrian Refugee crisis in Jordan... 31.12.2019. [Online]. Доступно: <https://www.unhcr.org/12449> (дата звернення: 2020).

- 12 млрд. доларів перевели 'заробітчани в Україну'. 2020, Українська правда, 16.02.
- 27 стран – членов ЕС в прошлом году предоставили статус беженца 295 тысячам 800 человек. 27.04.2020. [Online]. Доступно: <https://www.trt.net.tr/2020/04/27/> (дата звернення: 12.09.2020).
- 84% беженцев оседают в развивающихся странах. 18.07.2019. [Online]. Доступно: <https://www.unhcr.org/20463> (дата звернення: 31.08.2020).
- Abdullaev, Ramin. Беженцев из Африки вынуждают покинуть Израиль. 18.02.2018. [Online]. Доступно: <https://www.aa.com.tr/> (дата звернення: 10.09.2020).
- Conor de Lion. ' The fates of the refugees and their Jordanian hosts are intertwined '... 25.03.2020. [Online]. Доступно: <https://www.marketwatch.com/> (дата звернення: 27.08.2020).
- Country – Afghanistan (Islamic Republic of) – Data.unhcr.org. 23.03.2020. [Online]. Доступно: <https://data2.unhcr.org/afg> (дата звернення: 21.09.2020).
- Field Listing:: Refugees and International Displaced persons. 2020. [Online]. Доступно: <https://www.cia.gov/library/fields> (дата звернення: 19.08.2020).
- Figures at a Glance – UNHCR. 2020. [Online]. Доступно: <https://www.unhcr.org> (дата звернення: 15.08.2020).
- Jordan Population 2020 (Demographics, Maps, Graphs). 17.02.2020. [Online]. Доступно: <https://worldpopulationreview.com> (дата звернення: 20.08.2020).
- Lebanon – Factsheet. 4.02.2020. [Online]. Доступно: <https://reliefweb.int/report/> (дата звернення: 5.08.2020).
- Record numbers of refugees and migrants... 22.08.2019. [Online]. Доступно: <https://reliefweb.int/report> (дата звернення: 14.09.2020).
- REPORT: Over 13 Million Palestinians Worldwide by 2020. 31.12.2019. [Online]. Доступно: <https://imemc.org/article/report...> (дата звернення: 3.09.2020).
- S.Reach, Tomothy, Bison, Kaitlyn. Answering the question: should South Korea accept refugees? 14.12.2018. [Online]. Доступно: <https://www.lowyinstitute.org/the-internet/> (дата звернення: 4.09.2020).
- Situation Horn of Africa. Somalia Situation. – Data unhcr.org. 2020. [Online]. Доступно: <https://data2.unhcr.org/situations> (дата звернення: 23.08.2020).
- Syria refugee camps. 2020. [Online]. Доступно: <https://en/m/Wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 2.09.2020).
- Syria refugee crisis explained – USA for UNHCR. 24.02.2020. [Online]. Доступно: <https://www.unrefugees.org/news> (дата звернення: 27.07.2020).
- Syrian refugees: why won't the oil-rich Gulf States take them in? 30.01.2016. [Online]. Доступно: <https://lejournalinternational.fr/...> (дата звернення: 17.08.2020).
- Syria's refugees feel more welcome in than in the Gulf... 4.05.2015. [Online]. Доступно: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-09-04/> (дата звернення: 3.08.2020)
- Todd, Zoe. By the numbers: Syrian refugees around the world. 19.11.2019.[Online]. Доступно: <https://www.pbs.org/wgbh/article> (дата звернення: 23.07.2020).
- UNHCR urges greater support for displaced Afghans. 31.12.2019. [Online]. Доступно: <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific> (дата звернення: 16.08.2020).
- World Report 2020: Jordan Human Rights Watch [Online]. Доступно: <https://www.hrw.org/2020/Jordan> (дата звернення: 1.09.2020).
- World Report 2020: Lebanon Human Rights Watch. [Online]. Доступно: <https://www.hrw.org/2020/Lebanon> (дата звернення: 29.08.2020).
- Yemen emergency. – UNHCR. 9.02.2018. [Online]. Доступно: <https://www.unhcr.org> (дата звернення: 25.08.2020).
- Бабич, Оксана, 2020. Всемирный день беженцев. Стоит ли сочувствовать беженцам? Украинская правда, 20.06.
- В мире порядка 12,5 млн. палестинцев, половина из них беженцы. 20.06.2018. [Online]. Доступно: <https://arab.com.ua/> (дата звернення: 17.08.2020).
- Глава ООН: мир должен действовать и помогать афганским беженцам. 21.02.2020. [Online]. Доступно: <https://www.unhcr.org/ru/22311> (дата звернення: 20.08.2020).
- Закат Европы. Часть 3. Великое переселение народов. Афганистан: беженцы в Европе. 9.04.2018. [Online]. Доступно: <https://qaz123wsx456edc.livejournal.com/> (дата звернення: 6.09.2020).
- Израиль изменит процесс проверки украинцев – нелегалов, – Джоэль Лион. 23.08.2019.[Online]. Доступно: <https://tus.uatv.ua/> (дата звернення: 8.09.2020).
- Каташинская, Алена. Израиль признал Украину безопасной страной и ускорил процедуру депортации украинских нелегалов. 18.10.2017. [Online]. Доступно: <https://kr.ua/politics/589614> (дата звернення: 17.08.2020).
- Королева, Евгения. Новые украинцы. Кто бежит в Украину из России, Сирии и Афганистана. 4.12.2018. [Online]. Доступно: <https://focus.ua/Ukraine/> (дата звернення: 17.09.2020).
- Лавер, О. Г., 2002. *Війни та народонаселення країн світу в ХХ столітті. Статистичне дослідження. Наукова монографія*, Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно – видавничий відділ управління у справах преси та інформації, 304 с.
- Лавер, О. Г., 2018. *Війни та народонаселення країн світу у ХХ – ХХІ століттях (1900 – 2016 рр.): монографія вид. 2 – е, допов.*, Ужгород: РІК–У, 760 с. [Online]. Доступно: <https://dspace.uznu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/23862/1/> (дата звернення: 5.09.2020).
- Лавер, О. Г., 2020. Етнічні конфлікти і міграційні процеси в країнах ЄС: соціолого – політичний аспект (2017 – 2020 рр.), *Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць*. Випуск 1(24). / ред. кол.: І.І. Черленяк (гол. ред.) та ін., Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», с. 74–82.
- Лавер, О. Г., Матяшовська, Б. О., Шумило, Н. Я., 2019. Проблема біженців та нелегальних мігрантів у світлі новітньої статистики, *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія ІСТОРИЯ. Випуск 2(41)*, Ужгород: «Говерла», с. 143–155.
- Лавер, О. Г., Лавер, В. О., 2020. Війни і політичний тероризм на Американському континенті та їхній вплив на континентальні міграційні процеси (2017 – 2020 рр.), *Міжнародний Науковий Вісник. Спецвипуск 1(21)*. За матеріалами науково-практичної конференції «Міграційна політика України в умовах глобалізації: досвід управління та ризики сьогодення» та міжнародного наукового семінару на тему «Європейська дипломатія в умовах еволюції інституціональної системи ЄС» (м. Ужгород, 24 березня–15 квітня 2020 р.), с. 94–106.

Лавер, О. Г., Лавер, В. О., 2020. Втрати населення країн пострадянського простору від воєн, етнічних конфліктів та терористичних атак упродовж 2001 – 2019 рр., Науковий вісник Ужгородського університету. Серія ІСТОРІЯ. Випуск 1(42)? Ужгород: «Говерла», с. 258– 269.

Невероятные истории беженцев... 25.09.2019. [Online]. Доступно: <https://112.ua/Статьи> (дата звернення: 24.08.2020).

Нелегальная иммиграция из Африки в Израиль. 17.08.2019. [Online]. Доступно: <https://ru.m.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 9.08.2020).

ООН: за 10 лет число людей, вынужденно покинувших свои дома удвоилось. 18.06.2020. [Online]. Доступно: <https://news.un.org/ru/story/> (дата звернення: 12.09.2020).

Посол назвал число приезжающих в Израиль нелегальных мигрантов с Украины. 22.01.2019. [Online]. Доступно: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (дата звернення: 13.08.2020).

Таки депортация... 23.10.2017. [Online]. Доступно: <https://amp.strana.ua/articles/analysis/100237> (дата звернення: 18.08.2020).

Успенская, Анастасия, Вендрик, Юри, 2020. Мигранты в Германии: права ли была Меркель, открывшая двери сотням тысяч беженцев? БС, 24.08.

Харченко, Александра. 'Высылают сотнями'. Почему в Израиле началась новая волна депортации украинцев. 7.01.2019. [Online]. Доступно: <https://strana.ua> (дата звернення: 23.07.2020).

Число беженцев на Кипре за год выросло на 67% – Вестник Кипра. 25.03.2020. [Online]. Доступно: <https://www.vkcrpus.com/society> (дата звернення: 30.08.2020).

Число соискателей статуса беженца в ФРГ увеличилось до 1,8 млн. 19.07.2019. [Online]. Доступно: <https://www.dw.com/> (дата звернення: 10.09.2020).

Шелудкова, Ирина, 2020. ООН: рекордный рост числа беженцев. Евроньюс, 8.06.

Эрдоган заявил, что Турция не будет сдерживать 1,5 миллиона беженцев. 3.03.2020. [Online]. Доступно: <https://www.ukrinform.ru/> (дата звернення: 8.08.2020).

Эрлихман, В. В., 2004. *Потери народонаселения в XX веке. Справочник*, Москва: Русская панорама, 175 с.

References

10 Facts about the Syrian Refugee crisis in Jordan... 31.12.2019. [Online]. URL: <https://www.unhcr.org/12449> . / (date of treatment: 2.09.2020). (in English).

12 mlrd. dolariv perevelu 'zarobiychanu v Ukrainu'[\$ 12 billion was transferred by workers to Ukraine]. 2020,Ukrains'ka pravda,16.02. (in Ukrainian).

27 stran – chlenov ES v proshlom godu predostavili statua bezhenca 295 tisyacham 800 chelovek. [Last year, 27 EU member states granted refugee status to 295,800 people]. 27.04.2020. [Online]. URL: <https://www.trt.net.tr/2020/04/27/> ((date of treatment: 12.09.2020). in Russian).

84% bezhencev osedayut v razvivuyushchihsy stranah.[84% of refugees settle in the lands and develop].18.07.2019.[Online].URL:<https://www.unhcr.org/20463> (date of treatment: 31.08.2020). (in Russian).

Abdullaev, Ramin. Bezhencev iz Africi vinuzhdayut pokinut Izrail. [Refugees from Africa force to leave Israel]. 18.02.2018 . [Online]. URL: <https://www.aa.com.tr/> (date of treatment: 10.09.2020). (in Russian).

Conor, de Lion. ' The fates of the refugees and their Jordanian hosts are intertwined '.... 25.03.2020. [Online]. URL: <https://www.marketwatch.com/> (date of treatment: 27.08.2020). (in English).

Country – Afghanistan (Islamic Republic of) – Data.unhcr.org. 23.03.2020. [Online]. URL: <https://data2.unhcr.org/afg> (date of treatment: 21.09.2020). (in English).

Field Listing:: Refugees and International Displaced persons.... 2020. [Online]. URL:<https://www.cia.gov/library/fields> (date of treatment:19.08. 2020). (in English).

Figures at a Glance – UNHCR. 2020. [Online]. URL: <https://www.unhcr.org> (date of treatment: 15.08.2020). (in English).

Jordan Population 2020 (Demographics,Maps,Grahs). 17.02.2020. [Online]. URL: <https://worldpopulayionreview.com>(date of treatment: 20.08.2020). (in English).

Lebanon – Factsheet. 4.02.2020. [Online]. URL:<https://reliefweb.int/report/> (date of treatment: 5.08.2020). (in English).

Record numbers of refugees and migrants... 22.08.2019. [Online]. URL: <https://reliefweb.int/report/> / (date of treatment: 14.09.2020). (in English).

REPORT: Over 13 Million Palestinians Worldwide by 2020.31.12.2019. [Online]. URL: <https://imemc.org/article/report...> (date of treatment: 3.09.2020). (in English).

S.Reach, Tomothy, Bison, Kaitlyn. Answering the question: should South Korea accept refugees? 14.12.2018. [Online]. URL: <https://www.lowyinstitute.org/the-internet/> (date of treatment : 4.09.2020). (in English).

Situation Horn of Africa. Somalia Situation. – Data unhcr.org, 2020. [Online]. URL: <https://data2.unhcr.org/situations> (date of treatment: 23.08.2020). (in English).

Syria refugee camps, 2020. [Online]. URL: <https://en.m/Wikipedia.org/wiki/> (date of treatment: 2.09.2020). (in English).

Syria refugee crisis explained – USA for UNHCR, 24.02.2020. [Online]. URL: <https://www.unrefugees.org/news> (date of treatment: 27.07.2020). (in English).

Syrian refugees: why won't the oil – reach Gulf States take them in? 30.01.2016. [Online]. URL: [https://lejournalinternational.fr/...](https://lejournalinternational.fr/)(date of treatment: 17.08.2020). (in English).

Syria's refugees feel more welcome in than in the Gulf...4.05.2015. [Online]. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2015-09-04/> (date of treatment: 3.08.2020). (in English).

Todd, Zoe. By the numbers: Syrian refugees around the world. 19.11.2019.[Online].URL: <https://www.pbs.org/wgbh/article/> (date of treatment: 23.07.2020). (in English).

UNHCR urges greater support for displaced Afghans. 31.12.2019. [Online].URL: <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific> (date of treatment: 16.08.2020). (in English).

World Report 2020: JordanIHuman Rights Watch [Online]. URL: <https://www.hrw.org/2020/Jordan> (date of treatment: 1.09.2020). (in English).

World Report 2020: LebanonIHuman Rights Watch. [Online]. URL: <https://www.hrw.org/2020/Lebanon/> / (date of treatment: 29.08.2020). (in English).

- Yemen emergency. – UNHCR. 9.02.2018. [Online]. URL: <https://www.unhcr.org> (date of treatment: 25.08.2020). (in English).
- Babich, Oxana, 2020. Vsemirnij den bezhencev. Stoit li sochustvovat bezhencam? [Babich, Oxana, 2020. World Refugee Day. Is it worth sympathizing with refugees?]. Ukrainskaya pravda, 20.06. (in Russian).
- V mire porjadka 12,5 mln. Palestincev, polovina iz nih bezhenci. [There are about 12.5 million Palestinians in the world, half of them refugees] 20.06.2018. [Online]. URL: <https://arab.com.ua/> (date of treatment: 17.08.2020). (in Russian).
- Glava OON: mir dolzhen deistvovat i pomogat afganskim bezhencam. [UN chief: peace must act and help Afghan refugees] 21.02.2020. [Online]. URL: <https://www.unhcr.org/ru/22311> (date of treatment: 20.08.2020). (in Russian).
- Zakat Evropu. Chast 3. Velikoe pereselenie narodov. Afganistan: bezhencu v Evrope. [Sunset of Europe. Part 3. The great migration of peoples. Afghanistan: Refugees in Europe]. 9.04.2018. [Online]. URL: <https://qaz123wsx456edc.livejournal.com/> (date of treatment: 6.09.2020). (in Russian).
- Izrail izmenit process proverki ukraincev – nelegalov, – Djoel Lion. [Israel will change the process of checking Ukrainians – illegals, – Joel Lyon] 23.08.2019. [Online]. URL: <https://rus.uatv.ua/> (date of treatment: 8.09.2020). (in Russian).
- Katashinskaya, Alena. Izrail priznal Ukrainu bezopasnoj stranoj I uskoril procedure deportacii nelegalov. [Katashinskaya, Alena. Israel has recognized Ukraine as a safe country and hastened the deportation of Ukrainian illegals]. 18.10.2017. [Online]. URL: <https://kp.ua/politics/589614/> (date of treatment: 17.08.2020). (in Russian).
- Koroleva, Evgenia. Novie ukrainci. Kto bezhit v Ukrainu iz Rossii, Sirii I Afganistana. [Koroleva, Evgenia. New Ukrainians. Who flees to Ukraine from Russia, Syria and Afghanistan]. 4.12.2018. [Online]. URL: <https://focus.ua/Ukraine/> (date of treatment: 17.09.2020). (in Russian).
- Laver, O. G., Matyashovs'ka, B. O., Shumilo, N. Ya., 2019. Problema bizhenciv ta nelegalnih migrantiv u svitli novitnoi statistuku [The problem of refugees and non-legal migrants in a light of newest statistics], Naukovui visnik Uzhgorodskogo universitetu. Seriya ISTORIA. Vipusk 2(41), Uzhgorod: «Goverla», s. 143–155. (in Ukrainian).
- Laver, O. G., 2002. Vjni ta narodonaselennya krain svitu v XX stolitti. Statistichne doslidjennya. Naukova monografija. [Wars and population of world countries in XXth century. Statistical study. Monography], Uzhgorod: Gosprozrahunkovij redakcijnno – vidavnicnij viddil upravlinnya u spravah presi ta informacii, 304 s. (in Ukrainian).
- Laver, O. G., 2018. Vjni ta narodonaselennya krain svitu u XX – XXI stolittjah (1900 – 2016rr.). [Wars and population of world countries in XX – XXI century (1900 – 2016)]: monographia / vid. 2–ge, dopov., Uzhgorod: RIK–U, 760s. [Online]. URL: <https://dSPACE.UZNU.UA/jspui/bitstream/lib/23862/1/> (date of treatment: 5.09.2020). (in Ukrainian).
- Laver, O. G., 2020. Etnichni conflicti i migracijni procesu v krainah kraïnah ES: sociologo – politichnij aspect (2017 – 2020 rr.). [Ethnic conflicts and migration processes in EU countries: socio-political aspect (2017–2020)], Geopolitica Ukraini: istoriya I suchasnist: zbirnic naukovih prac. Vipusk 1(24)/ red. col.: I.I. Cherlenyak (gol.red.) ta in. Uzhgorod: DVNZ «UzhNU», s. 74–82. (in Ukrainian).
- Laver, O. G., Laver, V. O., 2020. Vjni i politichnij terorism na Amerucans'komu kontinenti ta ihnij vpliv na continental'ni migracijni procesu (2017 – 2020 rr.), [Wars and political terrorism on the American continent and their impact on continental migration processes (2017 – 2020)], Mizhnarodnij Naukovij Visnic. Spesvipusk 1(21). Za materialamu naukovo – practichnoi konferencii «Migracijna politika Ukraini v umovah globalizacii: dosvid upravlinnya ta ruzuku s'ohodennya» ta mizhnarodnoho naukovoho seminaru na temu «Evropejska diplomatiya v umovah evolucii institucional'noi sistumu ES» (m. Uzhgorod, 24 bereznja – 15 kvitnja 2020 r.), s. 94–106. (in Ukrainian).
- Laver, O. G., Laver, V. O., 2020. Vtrati naseleennya krain postradyans'kogo prostoru vid voen, etnichnih conflictiv ta terorustchnuh atak uprodovzh 2001 – 2019 rr., [Losses of population of post-USSR countries caused by wars, ethnic conflicts and terrorist attacks during 2001 – 2019], Naukovij visnic Uzhgorods'kogo universitetu. Seriya ISTORIYA. Vipusk 1(42). Uzhgorod: «Goverla», s. 258–269. (in Ukrainian).
- Neveroyaynie istorii bezhencev... [Incredible stories of refugees]. 25.09.2019. [Online]. URL: <https://112.ua/Статьи/> (date of treatment: 24.08.2020). (in Russian).
- Nelegal'naya immigratsiya iz Afriki v Izrail' [Illegal immigration from Africa to Israel]. 2019. [Online]. URL: <https://ru.m.wikipedia.org/wiki> (date of treatment: 9.08.2020). (in Russian).
- OON: za 10 let chislo ludei, vinuzhdlenno pokinuvshih svoi doma udvoilos. [UN: In 10 years, the number of people forced to leave their homes has doubled]. 18.06.2020. [Online]. URL: <https://news.un.org/ru/story/> (date of treatment: 12.09.2020). (in Russian).
- Posol nazval chislo priezhayushchih v Izrail nelegalnih migrantov s Ukraini. [The Ambassador mentioned the number of illegal migrants arriving in Israel from Ukraine]. 22.01.2019. [Online]. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/> (date of treatment: 13.08.2020). (in Russian).
- Taki deportaciya... [Such deportation...]. 23.10.2017. [Online]. URL: <https://amp.strana.ua/articles/analysis/100237/> (date of treatment: 18.08.2020). (in Russian).
- Uspenskaya, Anastasiya, Vendrik, Yuri, 2020. Migranty v Germanii: prava li byla Merkel', otkryvshaya dveri sotnyam tysyach bezhentsev? [Uspenskaya, Anastasia, Vendrik, Yuri, 2020. Migrants in Germany: Was Merkel Right in Opening the Doors to Hundreds of Thousands of Refugees?]. BBC, 24.08. (in Russian).
- Harchenko, Alexandra. 'Visilayut sotnyami'. Pochemu v Izraile nachalas novaya volna deportacii ukraincev. [Kharchenko, Alexandra. Hundreds are sent. Why a new wave of deportation of Ukrainians has begun in Israel]. 7.01.2019. [Online]. URL: <https://strana.ua> (date of treatment: 23.07.2020). (in Russian).
- Chislo bezhencev na Kipre za god viroslo na 67% – Vestnic Kipra. [The number of refugees in Cyprus increased by 67% over the year]. 25.03.2020. [Online]. URL: <https://www.vkcprus.com/society/> (date of treatment: 30.08.2020). (in Russian).
- Chislo soiskatelei statusa bezhencu v FRG uvelichilos do 1.8 mln. [The number of applicants for refugee status in Germany has increased to 1.8 million]. 19.07.2019. [Online]. URL: <https://www.dw.com/> (date of treatment: 10.09.2020). (in Russian).
- Sheludkova, Irina, 2020. OON: recordnij rost chisla bezhencev. [Sheludkova, Irina, 2020. UN: record increase in the number of refugees]. Euronews, 8.06. (in Russian).
- Erdogan zayavil, chto Turcia ne budet sderzhivat 1,5 milliona bezhencev. [Erdogan said Turkey would not detain 1.5 million refugees.] 3.03.2020. [Online]. URL: <https://www.ukrinform.ru/> (date of treatment: 8.08.2020). (in Russian).
- Erlihman, V.V., 2004. Poteri narodonaseleniya v XX veke. Spravochnik [Losses of population in XX century. Reference boor], Moskva: Russkaja panorama, 175 s. (in Russian).

SUMMARY

THE MIDDLE EAST LOCAL WARS AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY, AND THEIR INFLUENCE ON MIGRATION PROCESSES IN THE REGION

Oleksandr Laver

Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Docent; Professor, Head of
The Department of Computer Science, Physical and Mathematical Sciences,
SHEE «Uzhhorod National University»

Beata Matyashovska

Senior Lecturer of Department of Information Science and Physics and
Mathematics Disciplines,
SHEE «Uzhhorod National University»

Nataliya Shumilo

Senior Lecturer of Department of Information Science and Physics and
Mathematics Disciplines,
SHEE «Uzhhorod National University»

The proposed publication examines the statistics of population losses in the Middle East due to wars, military, ethnic and religious conflicts during 2017 – 2020 and their impact on migration processes in the region. This publication is a continuation of our research on this issue for 2001 – 2016, which we conducted in previous works. The publication compares the Middle East's human losses with similar losses of the post-Soviet space population, the EU, and the Americas during 2001 – 2020. It is shown that the significant number of refugees and internally displaced persons in the Middle East is a consequence of wars, which have been conducted for decades in the countries of this region. The publication examines the dynamics of the number of significant refugees: Palestinian, Syrian, Afghan refugees, and refugees from Yemen for the period 2017 – 2020. The problem of guest workers in the region, including Ukrainian workers in Israel. Data on the number of refugees from the Middle East in the European Union and several other countries are given. The proposed publication includes the following sections: a comparative analysis of human losses in wars and conflicts of the XXI century (2001 – 2020) in the post-Soviet space, the EU and America, and the Middle East, updated data on the number of Palestinians, Syrians, Afghan refugees and refugees from Yemen for the study period 2017 – 2020, their placement in the region. Also: the number of internally displaced persons in the region, the relationship of refugees with indigenous peoples and host governments, the issue of foreign guest workers in the region, statistics on the number of refugees from the Middle East.

Keywords: *The Middle East countries, refugees, internally displaced persons, wars, military losses, civilian population losses, lower, middle and upper estimates of losses, migration processes, guest workers, Ukrainian workers.*